

אמר רבי חייא, העולם היה בעני מיום שעבר אדם על מצוות הקדוש ברוך הוא, עד שבא נח והקריב קרבן והתישב העולם. אמר רבי יוסי, לא התישב העולם ולא יצאה הארץ מזחמת הנחש, עד שעמדו ישראל על הר סיני ונאחזו בעץ החיים, ואז התישב העולם.

וארמלא דהדרו ישראל ויחאבו קמיה קדשא בריהו הוא לא היו מתים לעולמים, שהרי נפסקה מהם זחמת הנחש. כיון שחטאו אז נשפרו אותם הלוחות הראשונים שהיתה בהם חרות של הכל, החרות מאותו הנחש שהוא קץ כל בשר. וכשקמו הלויים להרג הרג, אז התעורר הנחש הרע והיה הולך לפניהם, ולא יכל לשלט בהם, משום שישראל היו מזדוונים כלם בחגורות מזונות, ולא יכל הנחש לשלט בהם. וכיון שאמר למשה (שמות לב) ועתה הורד עדיך מעליך, נתנה רשות לנחש הזה לשלט עליהם

בא ראה מה כתוב (שם), ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. ויתנצלו? וינצלו צריך להיות! אלא ויתנצלו על ידי האחר, משום שנתנה רשות לנחש לשלט. את עדים מהר חרב, שקבלו מהר חרב כשנתנה תורה לישראל.

אמר רבי חייא, נח שהיה צדיק, למה לא היה מבטל מות מהעולם? אלא משום שעדין לא הסתלקה הזחמה מן העולם. ועוד, שהם לא האמינו בקדוש ברוך הוא, וכלם אחוזים בעלים של האילן למטה ומתלבשים ברוח טמאה. ועוד הוסיפו אחר שהיא עץ החיים, עדין לא הוריד

אמר רבי חייא במספנותא הוה עלמא מיומא דעבר אדם על פקודי קדשא בריהו הוא, עד דאתא נח וקריב קרבן ואתיישב עלמא. אמר רבי יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקא ארעא מזחמא דנחש עד דקיימו ישראל על טורא דסיני ואתאחידו באילנא דחיי כדין אתיישב עלמא.

וארמלא דהדרו ישראל ויחאבו קמיה קדשא בריהו הוא לא היו מתין לעלמין.

דהא אתפסק מנייהו זחמא דנחש. כיון דחבו כדין אתפרו אנון לוחי קדמאי, דהווי בהו חירו דכלא. חירו דההוא נחש דאיהו קץ כל בשר. וכד קמו ליואי לקטלא קטלא, כדין אתער חויה בישא והוה אזיל קמיייהו ולא יכיל לשלטאה בהו, בגין דהווי ישראל מזדוין פלהו בחגירו מזויןן ולא יכיל ההוא נחש לשלטאה בהו. וכיון דאמר למשה (שמות לב) ועתה הורד עדיך מעליך, אתייהיב רשו להאי נחש לשלטאה עלייהו.

תא חזי, מה כתוב, (שמות לב) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. ויתנצלו וינצלו מיבעי ליה. אלא ויתנצלו על ידא דאתרא בגין דאתייהיב רשו לנחש לשלטאה. את עדים מהר חרב דקבלו מטורא דחרב פד אתייהיב אורייתא לישראל.

אמר רבי חייא נח דהוה צדיק אמאי לא הוה בטיל מותא מעלמא. אלא בגין דעד לא סלקת זחמא מעלמא. ועוד דאנון לא הוו מהימנין ביה בקודשא בריהו הוא וכלהו אחידן בטרפי אילנא לתתא כף לחטא וללכת אחר יצר הרע ככראשונה. והתורה הקדושה,

ומתלבשן ברוח מסאבא. ותו לבתר אוספו למחטי ולמהך בתר יצר הרע פד בקדמיתא. ואורייתא קדישא דאיהי אילנא דחיי אפתי לא נחית לה קדשא בריך הוא בארעא. ותו דאיהו אמשיך ליה בעלמא לבתר דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה והא אתמר.

עד דהוו אזלי, חמו חד יודאי דהוה אתי. אמר רבי יוסי האי בר נש יודאי איהו ואתחזי. פד מטא גבייהו שאילו ליה. אמר לון שליחא דמצוה אנא. דהא אנן דיירי בכפר דראמין, ומטי זמנא דחג, ואנן צריכין לולב וזינין דעמיה, ואנא אזיל לקטעא לון למצוה. אזלו פחדא. אמר להו ההוא יודאי הני ארבע מינין דלולב דבכלהו אתאן לרצויי עלמא (ג"א על מ"א) שמעתון אמאי אנן צריכין לון בחג. אמר ליה פבר אתערו בהו חברייא. אבל אי מלה חדתא איהו תחות ידך אימא לה.

אמר לון ודאי ההוא אתר דאנן דיירי ביה הוא זעיר וכלהו עסקי באורייתא. ואית עלן צורבא מרבנן רבי יצחק בר יוסי מחוזא שמייה. ובכל יומא ויומא אמר לן מלין חדתין באורייתא. ואמר דהא בחג זמנא הוא לשלטאה. (ישאל שלימין ביהווא זמנא, ונקיטנא לולב דמתחזי דאנן נציחנא עליהו על כל אנון דאקרון המון העם ולשלטאה עליהו) (אזי עבר על נפשנו המים תודונים ברוך וי שלא נתננו טרף לשניהם. וכי אית שנים למים, אלא) (ס"א דכל אנון רברבין) אנון שאר עמין. אנון רברבין ממנן על שאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות ומתברכאן מסטרייהו דישראל וקרינן לון מים הזידונים. כמה דאת אמר, (תהלים קכד) המים הזידונים. ובגין לשלטאה עליהו אתינא ברזא דשמא קדישא באנון ארבע מינין

אותה הקדוש ברוך הוא לארץ, ועוד שהוא משה אותו בעולם אחר כך, שכתוב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה, והרי נתבאר.

עד שהיו הולכים, ראו יהודי אחד שהיה בא. אמר רבי יוסי, האיש הזה הוא יהודי ונראה. פשהגיע אליהם, שאלו אותו. אמר להם, אני שליח מצוה, שהרי אנו גרים בכפר ראמין, והגיע זמן החג, ואנו צריכים לולב עם המינים שלו עמו, ואני הולך לקטף אותם למצוה. הלכו כאחד. אמר להם אותו יהודי, ארבעת מיני הלולב הללו שבכלם באים לרצות בעד העולם (ג"א על המים), שמעתם למה אנו צריכים אותם בחג? אמר לו, פבר העירו בזה החברים, אבל אם דבר חדש הוא תחת ידך - אמר אותה.

אמר להם, ודאי אותו מקום שאנו גרים בו הוא קטן, וכלם עוסקים בתורה, ויש עלינו תלמיד חכם וישמו רבי יצחק בר יוסי מחוזאה, ובכל יום ויום אומר לנו דברי תורה חדשים, ואמר שהרי בחג זמן הוא לשלט. (ישאל שולטים באותו זמן ולקחים לולב שמראה שאנו נצחנו על כל אותם שנקראים המון העם ולשלט עליהם) (אזי עבר על נפשנו המים תודונים ברוך ה' שלא נתננו טרף לשניהם. וכי יש שנים למים? אלא) (שכל אותם גדולים) אותם שאר העמים. אותם ממנים גדולים על שאר העמים עכו"ם, ומתברכים מצדם של ישראל, וקוראים להם מים הזידונים, כמו שנאמר (תהלים קכד) המים הזידונים.

ובשביע לשלט עליהם באנו בסוד

השם הקדוש באותם ארבעה מיני הלולב לרצות את הקדוש ברוך הוא [עליהם] ולשלט עליהם בסוד השם הקדוש, ולהעיר עלינו מים קדושים לנסף על גבי המזבח.

עוד אמר להם, בראש השנה התעוררות ראשונה היא בעולם. מה זה התעוררות ראשונה? זה בית דין התחנות [נ"א זה ראש השנה ממש] שמתעורר לדון את העולם. והקדוש ברוך הוא יושב על

העולם בדין ודן את העולם. ושולט בית הדין [שלמטה] הזה לדון את העולם, עד יום הכפורים שמאירים פניה, ולא נמצא נחש מלשין בעולם, שהוא מתעסק במה שמביאים לו אותו השעיר, שהוא מצד רוח הטמאה פראוי לו. ומשום שמתעסק באותו שעיר, לא קרב למקדש.

ושעיר זה כמו אותו שעיר של ראש חדש שמתעסק בו ומאירות פניה של ראש השנה [כך בראש השנה] [מאירים] [פני המקדש]. ועל זה כל ישראל מוצאים רחמים לפני הקדוש ברוך הוא, וחסאייהם מתבטלים. וסוד אחד אמר לנו, ולא נתנה רשות לגלות פרט לחסידים קדושים עליונים חכמים. אמר רבי יוסי, מהו? אמר להם, עדין לא בדיקתו אתכם.

הרבנו. אחר כך אמר להם, כשהלכנה מתקרבת לשמש, מעורר הקדוש ברוך הוא צד הצפון ואוחז בו באהבה ומושך אותו אליו, והדרום מתעורר מצד אחר, והלכנה עולה ומתחברת במזרח. ואז יונקת משני צדדים ונוטלת ברכות בחשאי, ואז מתברכת הלכנה ומתמלאת. וכאן מתקרבת האשה לבעלה.

שבלולב לרצויי ליה לקודשא בריך הוא (עליהו) ולשלתאה (דף טו ע"א) עליהו ברזא דשמא קדישא. ולא תערא עלן מיין קדישין לנסכא על גבי מדבחא.

תו אמר לון בראש השנה אתערוותא קדמאה איהו בעלמא. מאי אתערוותא קדמאה. דא בי דינא דלתתא (נ"א דא ראש השנה ממש) דאתער למידן עלמא. וקדשא בריך הוא יתיב על עלמא בדינא ודאין עלמא.

ושלתא האי בי דינא למידן עלמא, עד יומא דכפורי דנהרין אנפיה, ולא אשתכח חויא דלטורא בעלמא. דאיהו אתעסק במה דאתיין ליה ההוא שעיר דאיהו מסטרא דרוח מסאבא כדקא חזי ליה. ובגין דאתעסק בההוא שעיר לא קריב למקדשא.

ושעיר דא כההוא שעיר דראש חדש דאתעסק ביה ואנהירו אנפיה

דראש השנה (נ"א כך בראש השנה) (נ"א אנהירו) (אנפוי דמקדשא). ועל דא ישראל כלהו משפחין רחמי קמי קדשא בריך הוא ואתעבר חובייהו. ורזא חדא אמר לן ולא אתייהיב רשו לגלאה בר לחסידי קדישין עליונין חכימין. אמר רבי יוסי מאן איהו. אמר לון עד לא בדיקנא בכו.

אזינו. לבתר אמר לון. בד סיהרא אתקריבת בשמשא. אתער קדשא בריך הוא סטרא דצפון ואחיד בה ברחימו ומשיך לה לגביה, ודרום אתער מסטרא אתרא. וסיהרא סלקא ומתחברא במזרח. וכדין ינקא מתרין סטרין ונטילת ברקאן בחשאי, וכדין אתברקא סיהרא ואתמלייא. והקא אתקריבת אתתא כבעלה.

בְּמָה דְאִית רְזָא דְיוֹקְנָא שְׁיִיפִי (נ"א בתיקוני דש"יפ) **דְאָדָם וְתִיקוּנֵי. הָכִי נָמִי אִית** (נ"א איהו) **רְזָא דְדְיוֹקְנָא דְשְׁיִיפִי נוֹקְבָא וְתִיקוּנֵי דְנוֹקְבָא. וְכֹלָא פְרִישׁ בְּגוּוֹן. הָכִי נָמִי אִית לְעִילָא** (ד"א כ"א) **אֶחִיד בְּהַ וְאַתְעַר לְקַבְל בְּרַחֲמֵי הָכִי נָמִי אִית לְתַתָּא רְזָא וְתִיקוּנָא דְאָדָם תַּתָּא אַחְרָא תַחֲתֵי סִיְהָרָא** (ד"א ותיקונא דנוקבא).

בְּמָה דְדְרוּעָא שְׁמָאֵלָא לְעִילָא אֶחִיד בְּהַ וְאַתְעַר לְקַבְלָה בְּרַחֲמֵי. הָכִי נָמִי אִית לְתַתָּא. (נוי העמודים בלהו קנימי שייפין לאתאחדא דא ברא וקאתקשרא דא ברא קשרי מהימנותא סטרא דקדושא מסטרא דרוח מסאבא דאיהו דא דנחש לתתא). **הַאי נַחֲשׁ אִיהוּ דְרוּעָא שְׁמָאֵלָא דְרוּחַ מְסֹאֲבָא. וְאֶחִיד בֵּיהַ מְאֵן דְרַכִּיב בֵּיהַ וְקָרְבָא לְגַבֵּי דְסִיְהָרָא וּמְשִׁיף לָהּ בִּינֵיהֶוּ** (נ"א בדכיו) **דְקוּטְפָא וְאַסְתָּאֲבַת.**

וְכַדִּין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקָרְבִין שְׁעִיר. וְהַהוּא נַחֲשׁ אַתְמַשְׁף אַבְתְּרִיָה דְהַהוּא שְׁעִיר. וְסִיְהָרָא אַתְדְּכִיַּאת וְסִלְקָת לְעִילָא וְאַתְקַשְׁרַת לְעִילָא לְאַתְבְּרָכָא. וְנַהֲרִין אַנְפְּהָא מַה דְאַתְחַשְׁכַת לְתַתָּא.

בְּדִין הָכָא בְיוֹמָא דְכַפּוּרֵי כִיּוֹן דְהַהוּא חוּיָא בִישָׂא אַתְעַסַק בְּהַהוּא שְׁעִיר. סִיְהָרָא אַתְפְּרַשַׁת מְנִיָה וְאַתְעַסַקַת (בישראל) **לְאוֹלְפָא עֲלִיָהוּ סְנִיגוּרִיא וְסוּכְכַת עֲלִיָהוּ כְאֵמָא עַל בְּנִין. וְקַדְשָׁא בְרִיף הוּא בְרִיף לֹוֹן מְלְעִילָא וּמַחִיל לֹוֹן.**

רְבַתְר יִשְׂרָאֵל פַּד מְטוּ לַחַג מַתְעַרֵי סְטְרָא דְיַמִּינָא לְעִילָא. בְּגִין דִּיתְקַשְׁר בֵּיהַ סִיְהָרָא וִיתְנַהֲרוּ אַנְפְּהָא כְדָקָא חֲזִי. וְכַדִּין פְּלַגַת (יהב) **חוּלְקָא דְבְרַכְאָן לְכָל אַנוּן מְמַנָן דְלְתַתָּא דִיתְעַסְקוּן בְּחוּלְקֵהוֹן. וְלֹא יִיתוּן לְיַנְקָא וְלְקָרְבָא בְּסְטְרָא דְחוּלְקֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל. בְּנוּנָא דָא לְתַתָּא כַד שְׁאָר עַמִּין מַתְבְּרַכִין.**

כְּמוֹ שְׁיֵשׁ סוּד דְמוֹת אֵיבְרֵי (נ"א בתיקוני האיברים) הָאָדָם וְתִיקוּנֵי, כְּף גַּם יֵשׁ [הוּא] סוּד שֶׁל דְמוֹת אֵיבְרֵי הַנְּקֵבָה וְתִיקוּנֵי הַנְּקֵבָה, וְהַכֵּל מְפָרֵשׁ בְּתוֹכָהּ. כְּף גַּם יֵשׁ לְמַעְלָה [מִי] שְׂאוֹחַז בְּהַ וּמַתְעוֹרֵר כְּנֶגֶד בְּאַהֲבָה, כְּף גַּם יֵשׁ לְמַטָּה סוּד וְתִיקוּן הָאָדָם הַתַּחְתּוֹן הָאֲחֵר תַּחַת הַלְבָנָה (ד"א ותיקון הנקבה).

כְּמוֹ שְׂזוֹעַ שְׂמָאל לְמַעְלָה אוֹחֲזַת בְּהַ וּמַתְעוֹרֵר כְּנֶגֶד בְּאַהֲבָה, כְּף גַּם יֵשׁ לְמַטָּה. [וְנוי] הַעֲמוּדִים כֻּלָּם עוֹמְדִים אֵיבְרִים לְהַאֲחוּ זֶה בְּזֶה וְלִהְתְּקֶשֶׁר זֶה בְּזֶה קִשְׁרֵי הָאֲמוּנָה צִד הַקְּדוּשָׁה מֵצַד שֶׁל רוּחַ מְטָאָה שְׂהוּא סוּד הַנְּחֹשׁ שֶׁלְמַטָּה]. [נְחֹשׁ] זֶה הוּא זְרוּעַ שְׂמָאל שֶׁל רוּחַ הַטְּמָאָה, וְאוֹחֲזוּ בּוֹ מִי שְׂרוּכְבַּ עָלָיו, וְקָרֵב לְלִבָּנָה וּמוֹשֵׁף אוֹתָהּ בִּינֵיהֶם [נ"א ברכות] שֶׁל דְבִקּוּת וְנִטְמָאת.

וְאִזּוּ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מְקָרְבִים שְׁעִיר, וְאוֹתוֹ נַחֲשׁ נִמְשֵׁף אַחֵר אוֹתוֹ הַשְׁעִיר, וְהַלְבָנָה נִטְהַרַת וְעוֹלָה לְמַעְלָה וּמַתְקַשְׁרַת לְמַעְלָה לְהַתְבָּרֵף, וּפְנִיָה מְאִירִים מַה שְׂנַחֲשֻׁכָה לְמַטָּה.

אִזּוּ כְּאֵן בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, כִּיּוֹן שְׂאוֹתוֹ נַחֲשׁ הָרַע מַתְעַסַק בְּאוֹתוֹ שְׁעִיר, הַלְבָנָה נִפְרַדַת מִמֶּנּוּ וּמַתְעַסַקַת [בִּישְׂרָאֵל] לְלַמֵּד עֲלֵיהֶם סְנִיגוּרִיא, וְסוּכְכַת עֲלֵיהֶם כְּמוֹ אִם עַל הַבְּנִים, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא מְבַרֵךְ אוֹתָם מְלַמְעֵלָה וּמוֹחֵל לָהֶם.

אַחֵר כְּף כְּשִׂישְׂרָאֵל מְגִיעִים לַחַג, מְעוֹרְרִים צִד יְמִין לְמַעְלָה, כְּדִי שְׂתַתְּקֶשֶׁר בּוֹ הַלְבָנָה וַיֵּאָזְרוּ פְּנֵיהַ כְּרָאוּי. וְאִזּוּ מַחְלֵקַת [נוֹתַת] חֵלֶק שֶׁלָהּ בְּרַכּוֹת לְכָל אוֹתָם מְמַנִים שְׁלִמְטָה שִׁיתְעַסְקוּ בְּחֵלְקָם, וְלֹא יִבְאוּ לִינֵק וְלִהְתְּקָרֵב לְצַד שֶׁל חֵלֶק יִשְׂרָאֵל.

כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה - כְּשִׂישְׂאָר הַעֲמִים